

Århus d. 06.11.14

Opspil til dimensionering af kandidatuddannelser på IÆK

Baggrund

Efter drøftelser om, hvordan implementeringen af dimensioneringen bør finde sted, i SN, IF og LSU samt ledelseskredsen, er vi endt med en enighed om, at man bør anlægge tre forskellige perspektiver på dimensioneringen - et ledighedsorienteret, et institutøkonomisk og et fagpolitisk perspektiv. Disse kriterier vil blive bragt i anvendelse, når vi skal prioritere strategisk fra 2016 og fremefter, idet det har vist sig mest hensigtsmæssigt at anvende en mekanisk model for den første runde i 2015.

De tre perspektiver gør det muligt at opstille tre forskellige sæt af kriterier, men det er vigtigt at understrege, at det i den konkrete beslutning ikke vil være muligt at tage højde for alle de foreslåede kriterier på én gang, og at der derfor må være tale om en afbalanceret stillingtagen. De foreslåede kriterier skal derfor forstås som retningsanvisende for den konkrete stillingtagen. Det skal desuden tilføjes, at kriterierne er udarbejdet med udgangspunkt i en idealpolitisk ide om fuld adgang til valide og pålidelige data. I den reelle verden må vi nok forvente, at det ønskede datagrundlag ikke altid vil kunne tilvejebringes.

Det ledighedsorienterede perspektiv

Eftersom ministeriets model tager udgangspunkt i en opgørelse af, hvorvidt der for hver enkelt uddannelsesgruppe som helhed har været 'systematisk og markant' overledighed, og at vi derfor kan imødesee, at vi bliver udsat for endnu hårdere dimensionering fra ministeriets side, hvis vi ikke lever op til kravene, bliver vi nødt til at tage udgangspunkt i dimittendledighedslogikken. En mekanisk udmøntning af modellen vil imidlertid ikke tage højde for forskelle i ledighed *mellem* de enkelte uddannelser inden for hver gruppe. Det foreslås derfor at forholde sig nuanceret til ledighedstallene ved at anvende flere arbejdsledighedsorienterede kriterier:

1. *Det enkelte fags nationale dimittendledighedstal.* Der kan være stor forskel på de enkelte fags tal i en gruppe, og der bør være en sammenhæng mellem de enkelte uddannelsers ledighedstal og andelen af den samlede reduktion for gruppen.
2. *Det enkelte fags generelle ledighedsstatistik.* Selvom ministeriet har øjnene stift rettet mod dimittendledigheden, kan der være grund til at medtænke forskelle i den generelle arbejdsledighed på de respektive fag.
3. *Det enkelte fags regionale og andre særlige beskæftigelsesforhold.* Såfremt der findes pålidelige oplysninger/data om regionale/særlige beskæftigelsesforhold, kan disse forhold bringes i spil. Det gælder fx, hvis der er kendskab til et særligt behov for en bestemt type kandidater i regionen, eller hvis

der er viden om, at dimittendledigheden for en bestemt gruppe af studerende bl.a. hænger sammen med at mange er engageret i opstart af egen virksomhed.

4. *Særlige beskæftigelses- og ledighedsforhold i bestemte sektorer knyttet til uddannelserne.* Mange af vores kandidatuddannelser har forskellige linjer, der er designet til særlige erhvervssektorer. Ledighedstallene kan variere mellem disse sektorer, og der kan være grund til at tage særlige hensyn til bestemte arbejdsmarkedsbehov. Dette princip gælder især (men ikke udelukkende) for kandidatuddannelser med gymnasierettede linjer.

Det institutøkonomiske perspektiv

Der er ingen tvivl om, at en dimensionering som den vedtagne vil få alvorlige konsekvenser for instituttets (såvel som fakultetets) økonomi. Vi kommer derfor næppe uden om at se på den samlede rentabilitet og foretage reduktioner, der skader den samlede økonomi mindst muligt. Med henblik på det økonomiske aspekt benyttes følgende kriterier:

1. *Uddannelsesvolumen (målt i optag og bestand).* Økonomisk betragtet gør dimensioneringsudspillet det vanskeligt at oppebære den meget brede uddannelsesportefølje med mange uddannelser med lille kandidatoptag. Det vil derfor kunne vise sig nødvendigt at genoverveje den samlede udbudsportefølje. I hvert fald er det uhensigtsmæssigt udelukkende at anvende en grønthøstermetode, idet vi da vil komme til at ende med at have flere urentable kandidatuddannelser end i dag. I den forbindelse kan det af uddannelsesøkonomiske grunde også vise sig fornuftigt ikke at reducere optaget for kraftigt på uddannelser, der allerede på nuværende tidspunkt har et lille optag.
2. *Indtjeningsgrundlag.* For grupper med varierende STÅ-takst kan det vise sig nødvendigt at bevare et forholdsmæssigt større optag på de uddannelser, som er placeret på den store eller mellemste STÅ-takst. (Dette kan for øvrigt være en af måderne, hvorpå vi kan oppebære en større uddannelsesportefølje.). Det kan på samme måde vise sig hensigtsmæssigt at bevare et forholdsmæssigt større optag på uddannelser med lille frafald og hurtig gennemførsel.
3. *Rentabel undervisningstilrettelæggelse.* For øjeblikket har vi god erfaring med at fastlægge optaget på vores BA-uddannelser under hensyntagen til at kunne tilrettelægge undervisningen med fornuftige holdstørrelser. Dette gælder også enkelte af vores nuværende kandidatuddannelser med adgangsbeholdning. I forbindelse med dimensioneringen bør der også skeles til, at vi ikke får skabt dårlig økonomi på uddannelserne ved fx at ende med 1 1/2 hold.
4. *Fleksibilitet.* På enkelte uddannelser vil der være risiko for, at der nogle år er færre kvalificerede ansøgere end den tildelte kvote på bestemte uddannelser. Da ubrugte kvoter vil være en økonomisk belastning for den samlede uddannelsesøkonomi, bør dimensioneringen fastsættes på en sådan måde, at den ikke indebærer risici for ubrugte kvoter.

Det fagpolitiske perspektiv

De to første perspektiver vedrører fageksterne faktorer. Vi er tvunget til at anlægge disse, fordi modellen er baseret på arbejdsløshedstal, og fordi en konsekvens heraf er, at vores økonomi kommer gevaldigt under pres. Vi bør dog også anskue situationen ud fra en fagimmanent synsvinkel, idet vi i videst muligt omfang skal fastholde instituttets mange gode fagmiljøer. Det foreslås derfor også at anvende følgende sæt af fagligt orienterede kriterier:

1. *Det enkelte fags betydning for uddannelsessamarbejder.* Fagmiljøer, der fortrinsvis bærer en bestemt kandidatuddannelse, kan være vigtige spillere i andre eksisterende uddannelser eller udvikling af nye uddannelser. Dimensionering bør i videst muligt omfang ske på en sådan måde, at sådanne samarbejder ikke undermineres.
2. *Det enkelte fags betydning for forskningssamarbejder.* Fagmiljøer, der fortrinsvis bærer en bestemt kandidatuddannelse, kan være vigtige spillere i bestemte forskningssammenhænge. Dimensionering bør i videst muligt omfang ske på en sådan måde, at sådanne samarbejder ikke undermineres.
3. *Nationale forpligtelser.* Mange uddannelser bør indgå i det humanistiske udbud af fag. Der bør derfor tages hensyn til muligheden for at kunne udbyde en bred fagpalet, evt. i samarbejde med de øvrige universiteter.
4. *De studerendes søgemønstre.* Der er forskel på vores uddannelsers attraktionskraft. Da det med dimensioneringstiltaget er blevet endnu vigtigere at få optaget studerende, der er i stand til at gennemføre studierne, bør der også tages hensyn til søgemønstre.

Ken og Niels